

Birdo de la Jaro

Venkis la tufgrebo

Por la unua fojo la Asocio por Naturprotektado (*Nabu*) elektis akvobirdon: la tufgrebo podicipo kristata (*Podiceps cristatus*) fariĝis "Birdo de la Jaro 2001". Per tio oni volas atentigi pri la endanĝerigitaj akvofluejoj kaj ties bestaro, komunikis vicprezidanto de *Nabu*, s-ro *Helmut Opitz*.

La ĉirkaŭ 50 centimetrojn granda tufgrebo apartenas al la plej signifaj germanaj akvobirdoj. Ĝin karakterizas la ruĝbrune kaj nigre kolorita plumkufo, brile blanka antaŭkolo kaj malhela pinta beko. Dum printempo resonas ĝiaj amludaj vokkrioj "kraorr" kaj "aorr" je la lagoj.

En Germanujo ekzistas, laŭ *Nabu*, ĉirkaŭ 32 000 kovad-paroj. Same kiel la plej multaj aliaj akvobirdoj ankaŭ la tufgrebo suferas de la homa "libertempociismo". Diras *Opitz*: "Ununura vel-tabulisto sufiĉas, forpeli en ĉirkaŭ de duona kilometro ĝis 90% de la tie ripozantaj akvobirdoj". Cento da birdoj plue kaptiĝas jaron post jaro en la retoj de fiŝistoj kaj dronas. (Fonto: *dpa*)

La germana esplorado tro fermita por reformoj

Laŭopinie de internacia ekspertkomisiono, la germana sciencsistemo ne estas sufiĉe malferma por novaj esplortemoj kaj estontecprovokoj. Subtenon per ŝtata mono trovas nur tio, kio dum daŭro de jaroj montriĝis taŭga kaj kio estas internacie agnoskita.

Tio estas la rezulto de reviziado de la du plej grandaj sciencorganizajoj, nome la Germana Esplorunuiĝo (DFG) kaj la *Max-Planck*-Asocio (MPG), kiun oni prezentis en *Bonn* al la Germanaj Federacio kaj Landoj. La du institucioj kune disponas pri jara buĝeto de preskaŭ du miliardoj da eŭroj.

La komisiono sub prezido de la Brita natursciencisto *Richard Brook* postulis de DFG, de MPG kaj de la Germanaj universitatoj, direkti la esplorlaborojn ankaŭ al novaj, estontecplenaj sciadprojektoj, forlasi la eluzitajn padojn, kaj evoluigi pli da kuraĝo kaj preteco ankaŭ por risko. Oni malfermu la reciprokajn rigidajn limojn kaj subtenu interdisciplinajn esplorlaborojn.

La ekspertizistoj klare atestas al DFG, same al MPG, ke multaj el iliaj aktivadoj estas rigardataj modelaj. Okaze de DFG, kiu gravas kiel financisto de universitata esplorado, estas dirite ke ĝia aŭtonoma decidstrukturo kun memelektitaj ekspertizistkomisionoj estas laŭ kvalito absolute unika en internacia komparo. Sed tia strukturo favoradas jam establitajn esploristojn dum disdono de esplorrimedoj.

Okaze de la *Max-Planck*-institutoj, kiuj estas la portantoj de la scienca fundamenta esplorado, estas dirite ke jam la nombro de ĝiaj Nobelpremi-

itoj atestas ĝian laborefikecon. Tamen, kaj la MPG-institutoj kaj la Germanaj universitatoj devas multe pli malfermi sin reciproke, unu al la alia. (Fonto: *dpa*)

25 landoj senarbaraj

La Organizaĵo de Unuiĝintaj Nacioj (UN) admonas registarojn, pli bone zorgi por naturprotektado, ĉar laŭ UN-ekkonoj: en 25 landoj post dehakado fakte ne plu ekzistas arbaroj. Se la registaroj ne ŝanĝus sian respektivan politikon, tia detruo rapide daŭrus, raportas la UN-komisiono por Arbaroj kaj Longdaŭra Evoluo. La spertuloj sugestis la starigon de 'lokaj iniciativoj' kiuj prilaboru metodojn por pli efika arbarprotektado. Oni kuraĝigu registarojn kaj entreprenojn, fari pli multe por naturkonservado.

La komisiono kritikas, ke arbaroj ĝenerale estas rigardataj kiel nuraj "lignoliverantoj", sed ilia valoro por konservado de la klimato ne trovas sufiĉe da politika atento. (Fonto: *AP*)

La arbaroj de Bohemio plej grave damaĝitaj

La nord- kaj orient-bohemiaj arbaroj apartenas al la plej damaĝitaj en Eŭropo. Nur en Ukrainio la arbarmortado estas pli grava, citas la ĉeĥa ĵurnalo *Mladá Fronta Dnes* el komuna raporto de Eŭropa Unio kaj Unuiĝintaj Nacioj. Sole 12% de la koniferarabaro en Ĉeĥio estas sana. La ercmontaro (*Krusné hory*) kaj la orientbohemia Orlico-montaro (*Orlické hory*) estas en kriza situacio. Tiuj regionoj, daŭrigas la ĵurnalo, ankoraŭ ne resaniĝis de la forta frostperiodo de la vintro 1995/96 kaj de la venenaj substancoj el la proksimaj karbo-elektrocentraloj kaj ĥemiaj fabrikoj. (*dpa*)

En Berlino strikte malpermesita

Doni manĝaĵon al sovaĝaj porkoj en Berlino estas strikte malpermesite. Minacas alta punmono al personoj, kiuj nutraĵprovizas la hirtharajn bestojn. Pri tio atentigis la medioadministracio de la Berlina Senato. La plena kaŭzo por tiu iom ekzota punmona minaco: ĉian printempon malsataj aproj vizitas la periferion de la Germanuja ĉefurbo kaj avide serĉatakas rubosite- lojn kaj kompoŝtosaĵojn. (Fonto: *Main Post* 1999-04-17, p. J12)

Homoj provokas ŝarkdanĝeron

Neniam antaŭe ekzistis ŝarkproblemoj je la Brazila strandoj apud *Recifê* - ĝis kiam estis konstruita nova haveno. De post septembro 1992 la rabofiŝoj atakis pli ol 20 homojn laŭlonge de marborda sektoro ĉirkaŭ dek kilometroj longa. Du surfantoj kaj kvar naĝantoj jam perdis pro tio siajn vivojn. La plej grava kaŭzo laŭ sciencistaj opinioj estas, ke la konstruado de la haveno detruis la vivomediojn de fiŝoj, kiuj servas kiel kaptaĵo por ŝarkoj. La fiŝoj formigris bangolfdirekten kaj la ŝarkoj sekvis ilin.